επιχειρήσεις που εξορύσσουν ή μεταποιούν ορυκτά. Η απόφαση αυτή αφορά και άλλους επιχειρηματίες, ιδίως τις επιχειρήσεις μεταφορών και τους αγοραστές, οπότε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά επιχειρηματίες των οποίων ο αριθμός ή η ταυτότητα ήταν καθορισμένα και μπορούσαν να εξακριβωθούν κατά τον χρόνο εκδόσεώς της.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ
στην υπόθεση C-6/92 *

I — Πραγματικά περιστατικά

Ο legge finanziaria 887, της 22ας Δεκεμβρίου 1984 (δημοσιονομικός νόμος του 1985, που δημοσιεύθηκε στο συμπλήρωμα της Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana, αριθ. φύλλου 356, της 29ης Δεκεμβρίου 1984, παράρτημα 3) προβλέπει ότι το ιταλικό κράτος θα καλύπτει μέρος των δαπανών που συνεπάγεται η σιδηροδρομική μεταφορά ορισμένων προϊόντων από τη Σαρδηνία και τη Σικελία· το μέρος που θα καλύπτει είναι της τάξεως του 30 %, εάν τα μεταφερόμενα προϊόντα είναι ακατέργαστα ορυκτά, και της τάξεως του 60 %, εάν πρόκειται για ύλες που έχουν παραχθεί και υποστεί μεταποίηση στις προαναφερθείσες περιοχές.

Το σύστημα περιγράφεται στο άρθρο 19, τελευταία περίπτωση, του νόμου με τους κάτωθι όρους:

«Οι μεταφορές ορυκτών χύδην που έχουν παραχθεί στα νησιά και αποσταλεί από αυτά απολαύουν εκπτώσεως της τάξεως του 30 % επί των κομίστρων των εθνικών σιδηροδρόμων. Η έκπτωση αυτή φθάνει το 60 % για τα προϊόντα που έχουν παραχθεί και υποστεί μεταποίηση στα νησιά. Η διαφορά καλύπτεται από το δημόσιο ταμείο, το οποίο εξοφλεί στην εθνική εταιρία σιδηροδρόμων τα οφειλόμενα ποσά, σύμφωνα με τις κοινοτικές ρυθμίσεις.»

Η Επιτροπή εξέτασε το συμβατό του ιταλικού συστήματος με το άρθρο 80 της Συνθήκης ΕΟΚ· η διάταξη αυτή απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν ευνοϊκούς όρους για τη μεταφορά εμπορευμάτων προς το συμφέρον ορισμένων επιχειρήσεων και παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να επιτρέπει τη λήψη των μέτρων αυτών κατόπιν εκτιμήσεως της αναγκαιότητάς τους για τις οικείες περιοχές και των επιπτώσεών τους στον ανταγωνισμό μεταξύ των τρόπων μεταφοράς.

Το άρθρο 80 έχει ως εξής:

«1. Από της ενάρξεως του δευτέρου σταδίου απαγορεύεται η επιβολή από ένα κράτος μέλος, στις μεταφορές που εκτελού-

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

νται εντός της Κοινότητος, κομίστρων και όρων που συνεπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο υποστήριξη ή προστασία προς το συμφέρον μιας ή περισσοτέρων ορισμένων επιχειρήσεων ή βιομηχανιών, εκτός αν επιτραπεί τούτο από την Επιτροπή.

2. Η Επιτροπή, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους, εξετάζει τα κόμιστρα και τους όρους που προβλέπει η παράγραφος 1, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη αφενός μεν τις απαιτήσεις μιας κατάλληλης περιφερειακής οικονομικής πολιτικής, τις ανάγκες των υπαναπτύκτων περιοχών, ως και τα προβλήματα των περιοχών που θίγονται σοβαρώς από τις πολιτικές περιστάσεις, αφετέρου δε τις επιπτώσεις των εν λόγω κομίστρων και όρων στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις.

3. Η απαγόρευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεν εφαρμόζεται στα τιμολόγια ανταγωνισμού.»

Σύμφωνα με το άρθρο 80, παράγραφος 2, η Επιτροπή, με έγγραφα της 7ης Σεπτεμβρίου 1989 και της 18ης Δεκεμβρίου 1989, κάλεσε την Ιταλική Κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Στη συνέχεια, επιχείρησε, με έγγραφο της 1ης Αυγούστου 1990, να προσδιορίσει την ημερομηνία μιας συναντήσεως. Τέλος, δεδομένου ότι δεν έλαβε ικανοποιητική απάντηση από τις ιταλικές αρχές, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 91/523/ΕΟΚ, της 18ης Σεπτεμβρίου 1991, σχετικά με την εξάλειψη των κομίστρων που συνεπάγονται υποστήριξη των ιταλικών σιδηροδρόμων για τη μεταφορά ορυκτών χύδην και υλών που έχουν παραχθεί και υποστεί μεταποίηση στη Σικελία και τη Σαρδηνία (ΕΕ L 283, σ. 20, στο εξής: η απόφαση).

Από το προοίμιο της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή φρονεί ότι το ιταλικό σύστημα είναι ασυμβίβαστο με το άρθρο 80 της Συνθήκης, επειδή το εν λόγω σύστημα προορίζεται να υποστηρίξει ορισμένες επιχειρήσεις εγκατεστημένες στις προαναφερθείσες περιοχές, δεν είναι αναγκαίο για την ανάπτυξη των περιοχών αυτών και είναι επιζήμιο για τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων τρόπων μεταφοράς.

Όσον αφορά τη σημασία του συστήματος υποστηρίξεως για την ανάπτυξη των εν λόγω περιοχών, η Επιτροπή τόνισε ότι

«οι εν λόγω εκπτώσεις επί των κομίστρων παρέχονται επ' αόριστον, ότι παρόμοια ενίσχυση δεν ενθαρρύνει τη διαρθρωτική ανάπτυξη και τη βελτίωση της κατάστασης στις εν λόγω περιοχές· ότι τα μέτρα που έχουν ληφθεί δεν είναι δικαιολογημένα στο πλαίσιο μιας περιφερειακής πολιτικής και δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών».

Όσον αφορά τις επιπτώσεις του συστήματος στον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς, η Επιτροπή υπογράμμισε

«ότι το γεγονός αυτό ενδέχεται να αποβεί ζημιογόνο και να μεταβάλει σημαντικά την ανταγωνιστική θέση άλλων μέσων μεταφοράς· ότι η Επιτροπή έχει λάβει γνώση συγκεκριμένων περιπτώσεων όπου έχουν σημειωθεί τέτοιες ζημίες· (...) (ότι υπάρχει) σημαντική διαφορά μεταξύ του όγκου των εμπορευμάτων που μεταφέρονται προς τη Σικελία και τη Σαρδηνία και εκείνου που προέρχεται από τις περιοχές αυτές· ότι, λόγω του γεγονότος αυτού, σε κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού, οι μεταφορείς συναντούν ήδη δυσκολίες στην εξεύρεση φορτίου από τα νησιά· ότι, λόγω της εφαρμογής των κομίστρων υποστήριξης, οι δυσκολίες αυτές πιθανότατα θα επιδεινωθούν».

II — Έγγραφη διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 6 Ιανουαρίου 1992, η Federazione sindacale italiana dell' industria estrattiva (η ιταλική συνδικαλιστική ομοσπονδία της εξορυκτικής βιομηχανίας, στο εξής: Ομοσπονδία), η Società italiana sali alcalini SpA, η Thalassia SpA, η Laviosa chimica mineraria SpA και η Società sarda di bentonite SpA άσκησαν προσφυγή δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, ζητώντας από το Δικαστήριο:

— να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή,

— ως προς την ουσία, να ακυρώσει την απόφαση 91/523/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 18ης Σεπτεμβρίου 1991, σχετικά με την εξάλειψη των κομίστρων που συνεπάγονται υποστήριξη των ιταλικών σιδηροδρόμων για τη μεταφορά ορυκτών χύδην και υλών που έχουν παραχθεί και υποστεί μεταποίηση στη Σικελία και Σαρδηνία,

— και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 7 Φεβρουαρίου 1992, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ζήτησε από το Δικαστήριο:

— να αποφανθεί επί του παραδεκτού της προσφυγής χωρίς να εισέλθει στην ουσία,

— να κρίνει την προσφυγή απαράδεκτη,

— και να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Με τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν στις 23 Μαρτίου 1992, οι προσφεύγουσες ζήτησαν από το Δικαστήριο να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή και να την καταδικάσει στα έξοδα της παρεμπίπτουσας φάσεως της διαδικασίας, επιφυλασσόμενο ως προς τα υπόλοιπα έξοδα.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία μόνον ως προς την ένσταση απαραδέκτου, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Με διατάξεις της 17ης Δεκεμβρίου 1992, ο Πρόεδρος έκανε δεκτή την παρέμβαση της Περιφέρειας της Σικελίας και της Περιφέρειας της Σαρδηνίας υπέρ των προσφευγουσών.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Οι *προσφεύγουσες* υποστηρίζουν ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή.

Προς στήριξη του ισχυρισμού τους, προβάλλουν καταρχάς ότι έχουν έννομο συμφέρον για την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως· ο συλλογισμός τους διαρθρώνεται γύρω από τρία επιχειρήματα.

Το πρώτο: η απόφαση συνιστά εμπόδιο για την έγκριση μέτρων υποστηρίξεως, εμπόδιο το οποίο θα εξαλειφθεί με την ακυρωτική απόφαση. Κατόπιν της ακυρώσεως της αποφάσεως, οι προσφεύγουσες θα μπορούν να απαιτήσουν από την Επιτροπή να εκδώσει

μια δεύτερη απόφαση, η οποία, για να είναι σύμφωνη με τη Συνθήκη, θα πρέπει να εγκρίνει τα εν λόγω μέτρα, για τον λόγο ότι είναι αναγκαία για την ανάπτυξη των οικείων περιοχών και δεν είναι επιζήμια για τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς.

Η δυνατότητα να απαιτηθεί η έκδοση της αποφάσεως αυτής επιβεβαιώνεται από το άρθρο 80, παράγραφος 2, της Συνθήκης, το οποίο προβλέπει ότι η Επιτροπή μπορεί να επιτρέπει τη λήψη των μέτρων υποστηρίξεως με δική της πρωτοβουλία, χωρίς να της το ζητήσει κανένα κράτος μέλος. Η διάταξη αυτή σημαίνει ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να υποβάλλουν στην Επιτροπή αίτηση εγκρίσεως και ότι η Επιτροπή οφείλει να ικανοποιήσει το αίτημά τους ή, σε περίπτωση που το απορρίψει, να αιτιολογήσει τη στάση της.

Δεύτερο επιχείρημα: η απαγόρευση των ιταλικών μέτρων απορρέει, σε αντίθεση προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, από την απόφαση και όχι από τη Συνθήκη. Οι προσφεύγουσες έχουν επομένως συμφέρον να ζητούν την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως.

Επ' αυτού του ζητήματος, οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι, εάν η απαγόρευση απέρρεε από τη Συνθήκη, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά της Ιταλίας από την έναρξη ισχύος των απαγορευομένων μέτρων (την 1η Ιανουαρίου 1985). Επιπλέον, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η Συνθήκη περιέχει και άλλες απαγορεύσεις, από τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν, εάν η Επιτροπή ή το Συμβούλιο τους παρέχουν τη σχετική άδεια. Συναφώς παρατηρούν, χωρίς να παραθέτουν συγκεκριμένες παραπομπές, ότι σε καμία από τις περιπτώσεις που καλύπτουν οι απαγορεύσεις αυτές το Δικαστήριο δεν κήρυξε απαράδεκτες λόγω ελλείψεως έννομου συμφέροντος τις προσφυγές που είχαν ασκήσει ιδιώτες κατά των πράξεων με τις οποίες τα εν λόγω όργανα είχαν απορρίψει την αίτηση εξαιρέσεως.

Δεύτερον, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση τις (α) αφορά (β) άμεσα και (γ) ατομικά. Η επίδικη απόφαση τις αφορά, καθόσον ωφελούνται από τα μέτρα υποστηρίξεως στα οποία αναφέρεται. Οι επιπτώσεις της αποφάσεως στις προσφεύγουσες είναι άμεσες, δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση δεν αφήνει κανένα περιθώριο εκτιμήσεως στην Ιταλία, η οποία είναι αναγκασμένη να καταργήσει τα μέτρα. Η απόφαση αφορά δε τις προσφεύγουσες ατομικά, καθόσον ανήκουν στην περιορισμένη κατηγορία των επιχειρήσεων που εξορύσσουν ή κατασκευάζουν, στη Σικελία ή τη Σαρδηνία, τα προϊόντα τα οποία αφορά η απόφαση και καθόσον, εξαιτίας του περιορισμένου αριθμού τους, οι επιχειρήσεις αυτές μπορούσαν να προσδιοριστούν από την Επιτροπή κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως.

Ο ατομικός σύνδεσμος μεταξύ των προσφευγουσών και της προσβαλλόμενης πράξεως συνάδει με τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία ο δεσμός αυτός υπάρχει οσάκις η πράξη έχει εκδοθεί εν όψει της ιδιαίτερης θέσεως του προσφεύγοντος ή, ακόμη, οσάκις η πράξη αυτή αφορά έναν κλειστό κύκλο προσώπων, στα οποία συγκαταλέγεται ο προσφεύγων και των οποίων η ταυτότητα μπορούσε να εξακριβωθεί κατά τον χρόνο εκδόσεώς της (βλ. τις αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937, της 1ης Ιουλίου 1965, 106/63 και 107/63, Toepfer, Συλλογή τόμος 1965, σ. 103, και της 23ης Νοεμβρίου 1971, 62/70, Bock, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 977).

Τρίτον, οι προσφεύγουσες υπογραμμίζουν ότι καμία άλλη προϋπόθεση, πέραν όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, δεν χρειάζεται να πληρούται προκειμένου η προσφυγή να κηρυχθεί παραδεκτή.

Ειδικότερα, δεν απαιτείται να αποδείξουν ότι η Ιταλία δεν ήταν παρά μόνο ο φαινομενικός αποδέκτης της αποφάσεως και ότι η

εν λόγω απόφαση απευθυνόταν στην πραγματικότητα σε αυτές. Κατά τη γνώμη τους, ο προσφεύγων δεν οφείλει να αποδείξει ότι είναι ο πραγματικός αποδέκτης της προσβαλλόμενης πράξεως, παρά μόνο προκειμένου για κανονισμό· στην περίπτωση αυτή πρέπει να αποδείξει ότι η πράξη, μολονότι έχει τη μορφή κανονισμού, είναι στην πραγματικότητα μια απόφαση, η οποία τον αφορά άμεσα και ατομικά.

Η *Επιτροπή* φρονεί ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη.

Προκαταρκτικώς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η έγκριση μέτρων ενισχύσεως, όπως αυτά που ισχύουν στην Ιταλία, συνιστά εξαίρεση από την απαγόρευση των προτιμησιακών τιμολογίων και ότι οι εξαιρέσεις από τη Συνθήκη πρέπει να ερμηνεύονται στενά· από τα παραπάνω συνάγεται ότι μια προσφυγή κατά αποφάσεως η οποία απορρίπτει αίτηση εξαιρέσεως δεν μπορεί να κηρυχθεί παραδεκτή, παρά μόνο αν πληρούνται ορισμένες αυστηρές προϋποθέσεις.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή αναπτύσσει τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι η παρούσα προσφυγή δεν πληροί τις εν λόγω προϋποθέσεις.

Πρώτον, υποστηρίζει ότι η απαγόρευση των προτιμησιακών τιμολογίων καθώς και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση εξαιρέσεως προβλέπονται από την ίδια τη Συνθήκη. Η απόφαση απλώς και μόνο διαπίστωσε ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνταν εν προκειμένω, αλλά δεν τροποποίησε η ίδια την κατάσταση των προσφευγουσών.

Από τα παραπάνω η Επιτροπή συνάγει δύο συμπεράσματα:

Πρώτον, η απόφαση στερείται εννόμων αποτελεσμάτων και, συνεπώς, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής.

Εξάλλου, οι προσφεύγουσες δεν έχουν συμφέρον να επιτύχουν την ακύρωση μιας πράξεως που δεν τις θίγει από νομική άποψη.

Όσον αφορά το ζήτημα του εννόμου συμφέροντος, η Επιτροπή προσθέτει ότι μια ακυρωτική απόφαση θα αφήσει άθικτη την απαγόρευση των μέτρων υποστηρίξεως, δεδομένου ότι η απαγόρευση αυτή απορρέει από την ίδια τη Συνθήκη. Επιπλέον, εάν οι προσφεύγουσες επιτύχουν την έκδοση ακυρωτικής αποφάσεως, δεν μπορούν να απαιτήσουν από την Επιτροπή να εκδώσει απόφαση που να επιτρέπει τα μέτρα· πράγματι, το άρθρο 80 δεν αναγνωρίζει συναφώς στις επιχειρήσεις κανένα δικαίωμα πρωτοβουλίας.

Δεύτερον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αφορά ατομικά τις προσφεύγουσες.

Η Επιτροπή προβαίνει συναφώς σε διάκριση μεταξύ, αφενός, της Ομοσπονδίας, η οποία, ως ένωση επιχειρήσεων, έχει ασκήσει την παρούσα προσφυγή εξ ονόματος των μελών της και, αφετέρου, των επιχειρήσεων που έχουν ασκήσει την προσφυγή ιδίω ονόματι.

Η Ομοσπονδία πρέπει να αποδείξει ότι έχει θιγεί ίδιο συμφέρον — δηλαδή διαφορετικό από εκείνο των μελών της — [διατάξεις της 24ης Οκτωβρίου 1962, 16/62 και 17/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 825, της 11ης Ιουλίου 1979, 60/79, Fédération nationale des producteurs de vins de table et vins de pays, Συλλογή 1979, (μόνο σε ξενόγλωσσες εκδόσεις) σ. 2429, και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mancini πριν από την απόφαση της 10ης Ιουλίου 1986, 282/85,

DEFI, Συλλογή 1986, σ. 2469], γεγονός που δεν προκύπτει από τον φάκελο της δικογραφίας.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, δεν θίγονται παρά μόνο λόγω της αντικειμενικής τους ιδιότητας ως επιχειρήσεων που ασκούν ορισμένες δραστηριότητες στη Σικελία ή τη Σαρδηνία, όπως όλες οι επιχειρήσεις που βρίσκονται πράγματι ή δυνάμει στην ίδια κατάσταση. Ο σύνδεσμος αυτός δεν αρκεί για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως (βλ. την απόφαση της 14ης Ιουλίου 1983, 231/82, Spijker Kwasten, Συλλογή 1983, σ. 2559, και τη διάταξη της 14ης Νοεμβρίου 1991, C-232/91 και C-233/91, Νίκου Πετρίδη, Συλλογή 1991, σ. I-5351).

Η τελευταία αιτία απαραδέκτου συνδέεται με τον αποδέκτη της αποφάσεως. Για να είναι η προσφυγή παραδεκτή, οι προσφεύγουσες πρέπει να αποδείξουν ότι η απόφαση δεν απευθυνόταν παρά μόνο φαινομενικά στην Ιταλία και ότι στην πραγματικότητα απευθυνόταν στις προσφεύγουσες. Η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται εν προκειμένω, δεδομένου ότι η απόφαση αφορά την πολιτική επιλογή της Ιταλίας να θεσπίσει τα μέτρα αυτά. Η επιλογή αυτή θεωρήθηκε ασυμβίβαστη με τη Συνθήκη και η απόφαση είναι το νομικό μέσο με το οποίο το ασυμβίβαστο γνωστοποιήθηκε στο κράτος μέλος που θέσπισε τα μέτρα.

IV — Απαντήσεις στην ερώτηση του Δικαστηρίου

Κατά τη συνεδρίαση της 11ης Φεβρουαρίου 1993, το Δικαστήριο ζήτησε από τις προσφεύγουσες να του προσκομίσουν τον κατάλογο των προσώπων που ωφελούνται από το προτιμησιακό τιμολόγιο, διευκρινίζοντας υπό ποια ιδιότητα ωφελούνται τα πρόσωπα αυτά.

Οι *προσφεύγουσες* προσκόμισαν έναν κατάλογο που περιλαμβάνει πέντε ωφελούμενα πρόσωπα. Από τα πέντε αυτά ωφελούμενα πρόσωπα, δύο συγκαταλέγονται μεταξύ των εταιριών που έχουν ασκήσει την παρούσα προσφυγή: πρόκειται για τη Società Italiana Sali Alcalini SpA και τη Società Sarda de Bentonite SpA. Τρία ωφελούμενα πρόσωπα δεν συγκαταλέγονται μεταξύ των προσφευγουσών: πρόκειται για την S. I. E. S. SpA, με έδρα το Trapani, τη Sviluppo Industriale Miniere Sarde SpA, με έδρα τη Villaspeciosa (η εταιρία όμως αυτή ελέγχεται από τη Laviosa Chemica Mineraria SpA, που είναι προσφεύγουσα στην παρούσα υπόθεση), και την Maffei SpA, με έδρα το Μιλάνο (εταιρία ελέγχουσα την Srl Maffei Sarda Cagliari, κάτοχο άδειας εκμεταλλεύσεως ενός κοιτάσματος πτυχίτη).

Οι προσφεύγουσες προσέθεσαν: «Προηγουμένως, των εν λόγω δυνατοτήτων έκαναν χρήση, για σύντομα χρονικά διαστήματα και για περιορισμένες ποσότητες προϊόντων: η Thalassia S. p. A., προσφεύγουσα στην παρούσα υπόθεση (η Thalassia S. p. A. ελέγχεται πλήρως από τη Società Italiana Sali Alcalini S. p. A.), ο όμιλος ENI, μέσω των εταιριών EVC S. p. A. και SAMIM S. p. A., τις οποίες ελέγχει, και ο όμιλος EFIM, μέσω της εταιρίας ALUMIX S. p. A., την οποία ελέγχει».

Οι προσφεύγουσες έχουν επισυνάψει τέσσερα αντίγραφα σιδηροδρομικών φορτωτικών.

Η *Περιφέρεια της Σαρδηνίας* φρονεί ότι στον κατάλογο αυτό πρέπει να δοθεί η έννοια ότι όλες οι επιχειρήσεις που έχουν ωφεληθεί από το προτιμησιακό τιμολόγιο εκμεταλλεύονται μεταλλεία ή αλατωρυχεία ή αλυκές που βρίσκονται στη Σικελία ή τη Σαρδηνία. Όμως, δυνάμει του βασιλικού διατάγματος 1443, της 29ης Ιουλίου 1927, η εκμετάλλευση των μεταλλείων, αλατωρυχείων και αλυκών δεν είναι δυνατή παρά μόνο εάν έχει χορηγηθεί άδεια εκμεταλλεύσεως. Η ιδιότητα του κατόχου αυτής της άδειας εκμεταλλεύσεως αποτελεί, επομένως, την αναγκαία προϋπόθεση προκειμένου μια επιχείρηση να μπορεί να ωφεληθεί από το εν λόγω τιμολόγιο.

Κατά τη γνώμη της εν λόγω διοικητικής περιφέρειας, η επίδικη απόφαση αφορά άμεσα τις προσφεύγουσες, δεδομένου ότι επιβάλλει στο ιταλικό κράτος την κατάργηση ενός μέτρου από το οποίο οι προσφεύγουσες έχουν αντλήσει συγκεκριμένα οφέλη. Εξάλλου, η απόφαση αυτή τις αφορά ατομικά, δεδομένου ότι είναι κάτοχοι άδειας εκμεταλλεύσεως ορυχείου που έχει χορηγηθεί από το ιταλικό κράτος, η ιδιότητα δε αυτή τις διαφοροποιεί από το σύνολο των λοιπών επιχειρηματιών.

Η Περιφέρεια της Σαρδηνίας θεωρεί, συγκεκριμένα, ότι μια απόφαση μπορεί να αφορά ατομικά ένα πρόσωπο, μολονότι απευθύνεται σε έναν τρίτο, εφόσον ορισμένες πραγματικές ή νομικές περιστάσεις διαφοροποιούν το πρόσωπο αυτό από τα άλλα υποκείμενα δικαίου κατά τον ίδιο τρόπο όπως και τον τυπικό αποδέκτη της πράξεως. Η εν λόγω διοικητική περιφέρεια στηρίζει την άποψη αυτή σε ανάλυση των αποφάσεων της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, 730/79, Philip Morris (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 13), και της 2ας Φεβρουαρίου 1988, 67, 68 και 70/85, Van der Kooy κ.λπ. (Συλλογή 1988, σ. 219).

Στην υπόθεση Philip Morris, η ενίσχυση που προγραμμάτιζε ένα κράτος μέλος μπορούσε να χορηγηθεί σε μία μόνο επιχείρηση. Μια τρίτη επιχείρηση δεν θα μπορούσε, ακόμη και αν το ήθελε, να βρεθεί στην ίδια κατάσταση με την Philip Morris. Αντιθέτως, στην υπόθεση Van der Kooy, οποιοσδήποτε θα μπορούσε να βρεθεί στην ίδια κατάσταση με τον προσφεύγοντα, θα μπορούσε δηλαδή να τύχει ενισχύσεως. Με βάση τις προαναφερθείσες αποφάσεις της 1ης Ιουλίου 1965 στην υπόθεση Toepfer, της 23ης Νοεμβρίου 1971 στην υπόθεση Bock και της 27ης Νοεμβρίου 1984, 232/81, Agricola Commerciale Olio (Συλλογή 1984, σ. 3881), η Περιφέρεια της Σαρδηνίας φρονεί ότι το ατομικό συμφέρον γεννάται οσάκις δεν εναπόκειται αποκλειστικά στη βούληση του ιδιώτη η απόφαση σχετικά με το εάν υπάγεται ή όχι στην κατηγορία των προσώπων τα οποία αφορά άμεσα η πράξη.

Η *Περιφέρεια της Σικελίας* υποστηρίζει επίσης τις προσφεύγουσες. Συγκεκριμένα, φρονεί ότι, λόγω της φύσεως των προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο του προτιμησιακού τιμολογίου, οι ωφελούμενοι από τις δυνατότητες αυτές συνιστούν ένα κλειστό κύκλο και η ταυτότητά τους μπορεί να προσδιοριστεί, επειδή είναι κάτοχοι αδειών εκμεταλλεύσεως ορυχείων.

Η *Επιτροπή* δηλώνει ότι ρώτησε τους υπευθύνους των ιταλικών σιδηροδρόμων σχετικά με τον κατάλογο που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες.

Οι εν λόγω υπεύθυνοι απάντησαν ότι ο κατάλογος αυτός ήταν ορθός, αλλά ότι οι επιχειρήσεις που αναφέρονταν σε αυτόν δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως μια σαφώς προσδιορισμένη κατηγορία, δεδομένου ότι όλοι όσοι πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου έχουν δικαίωμα να τυγχάνουν του ευνοϊκού τιμολογίου.

Η Επιτροπή φρονεί, επομένως, ότι ο κατάλογος δεν αποδεικνύει την ύπαρξη μιας σαφώς προσδιορισμένης κατηγορίας.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο ισχυρισμός των προσφευγουσών είναι εσφαλμένος, κατά το μέτρο που οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι μόνο οι κάτοχοι άδειας εκμεταλλεύσεως λατομείων μπορούν να ωφελούνται από το εν λόγω τιμολόγιο. Ειδικότερα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι από τις σιδηροδρομικές φορτωτικές που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες προκύπτει ότι ο χρήστης, για να τύχει του εν λόγω τιμολογίου, όφειλε απλώς να βεβαιώσει ότι τα αποστελλόμενα εμπορεύματα συνίσταντο σε ορυκτά που είχαν παραχθεί ή μεταποιηθεί στη Σαρδηνία ή τη Σικελία. Όμως, ούτε η μεταποίηση των ορυκτών ούτε εξάλλου η αποστολή τους απαιτεί καμία άδεια από μέρους της δημόσιας αρχής. Η Επιτροπή υπογραμμίζει, εξάλλου, ότι ορισμένες σιδηροδρομικές φορτωτικές που κατατέθηκαν από τις προσφεύγουσες φέρουν το όνομα άλλου αποστολέα

και όχι καμιάς από τις εταιρίες που απαριθμούνται στον κατάλογο. Εν πάση περιπτώσει, η προϋπόθεση διοικητικής άδειας για την εκμετάλλευση ορυχείου δεν αρκεί ούτε καν για να θεωρηθούν οι κάτοχοι της άδειας ως μια κατηγορία προσώπων τα οποία αφορά ατομικά η απόφαση κατά την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης. Πράγματι, οποιοσδήποτε μπορεί να ζητήσει να λάβει την άδεια αυτή.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο κατάλογος δεν αναφέρει τους ωφελουμένους αλλά αποκλειστικά τους χρήστες του τιμολογίου. Υπογραμμίζει, συναφώς, ότι οι προσφεύγουσες δεν ήσαν σε θέση να διευκρινίσουν εάν οι συμβάσεις μεταφοράς που έχουν υπογραφεί από τους εν λόγω χρήστες τους παρείχαν τη δυνατότητα να ωφελούνται από ολόκληρη τη χορηγούμενης έκπτωση ή μόνο από ένα μέρος της. Πράγματι, σε ορισμένες συμβάσεις θα μπορούσε να έχει προστεθεί μια ρήτρα CIF ή μια ρήτρα FOB, οπότε οι αγοραστές θα έφεραν τα έξοδα μεταφοράς. Η Επιτροπή υπογραμμίζει, εξάλλου, ότι από την έκπτωση μπορεί να ωφεληθεί μόνο ο μεταφορέας ή μπορούν να την μοιραστούν οι μεταφορείς με τους αγοραστές, οπότε οι αγοραστές αποκτούν επίσης την ιδιότητα του ωφελουμένου.

Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι μόνο οι σιδηρόδρομοι μπορούν να θεωρηθούν ότι θίγονται ατομικά από την απόφασή της. Πράγματι, η εν λόγω απόφαση ακυρώνει μια ευνοϊκή μεταχείρισή τους σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους και θέτει εκ νέου σε ίση μοίρα διάφορες δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες χερσαίας και θαλάσσιας μεταφοράς εμπορευμάτων από τη Σικελία και τη Σαρδηνία.

Η Επιτροπή υποστηρίζει επομένως ότι η προσφυγή είναι απαράδεκτη.

R. Joliet
εισηγητής δικαστής